

Wat is SWIFT

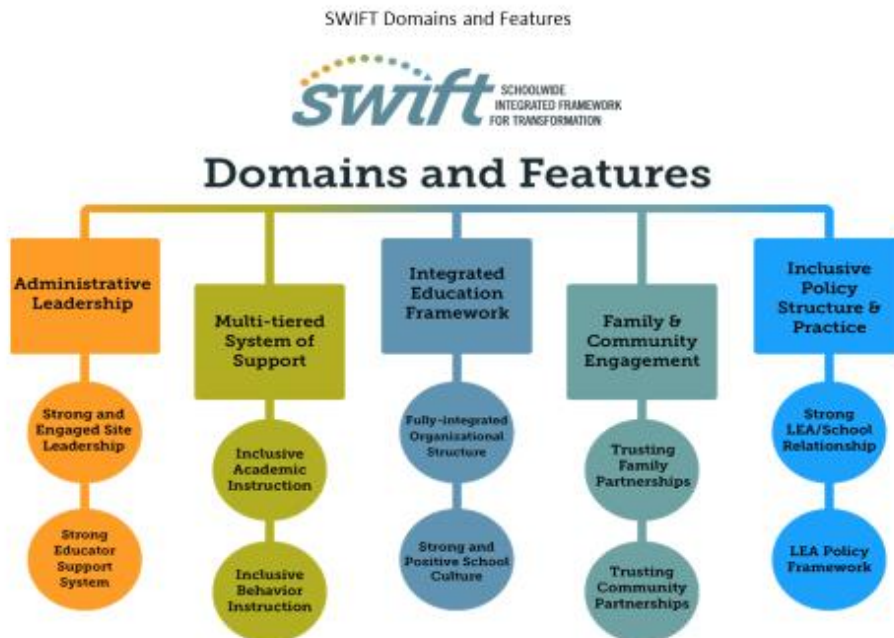
Om inclusief onderwijs te realiseren op scholen wordt in de VS gewerkt met een programma dat *Swift* heet. Swift staat voor a School Wide Integrated Framework for Transformation. Een kader voor een school-brede transformatie, gericht op alle niveaus: beleid, overheid, personeel, de klas, de leerling.

In 2014 hoorden wij voor het eerst van Swift van dr. Mary Schuh, professor aan de [Universiteit van New Hampshire](#), VS. Ze werkt al meer dan 25 jaar met scholen aan inclusief onderwijs. We hadden haar destijds uitgenodigd om het inclusief onderwijs in Nederland nieuw leven in te blazen. Blijkbaar waren we onze tijd iets te ver vooruit, maar nu we enkele jaren verder zijn constateren we een steeds groter draagvlak voor inclusief onderwijs in Nederland.

Al tijdens onze eerste kennismaking met Swift realiseerden we ons hoe compleet dit programma is en wat de impact van invoering op scholen kan zijn. Nu het Gehandicapte Kind ervoor heeft gekozen om een programma Samen Leren in te richten en te financieren, ontstaat er een mogelijkheid om samen met geïnteresseerde onderwijsprofessionals, ouders, leerlingen en andere direct betrokkenen te verkennen hoe wij met behulp van Swift inclusief onderwijs in Nederland een flinke impuls kunnen geven.

Wat is Swift?

Zoals gezegd is Swift een alles omvattend programma dat alle niveaus bestrijkt. Want inclusief onderwijs vindt niet alleen plaats in de klas. Iedereen is betrokken, van schooldirecteur tot conciërge, van leerkracht tot leerling, van ouders/gezin tot de wijk en de gemeente, van stichtingsbestuur tot samenwerkingsverband.

Zoals op bovenstaande afbeelding te zien is, bestaat Swift uit vijf domeinen:

1. Faciliterend leiderschap
2. Brede en gelaagde ondersteuningsstructuur
3. Geïntegreerd onderwijskader
4. Betrokkenheid vanuit gezinnen en de gemeenschap/wijk
5. Inclusief beleid en praktijk

1. Faciliterend leiderschap

Schoolleiders zijn betrokken en geïnformeerd en staan achter de principes van inclusief onderwijs. Zij weten waarom ze dit willen en ondersteunen allen die bij het proces betrokken zijn. Zij committeren zich aan het verbeteren van het onderwijzen en leren. Schoolleiders kunnen er met iedereen over communiceren. Aan kinderen met en zonder beperking, hun ouders, leerkrachten en anderen kunnen zij uitleggen waarom ze toewerken naar een inclusief model.

Het domein faciliterend leiderschap bestaat uit 2 bouwstenen: een sterk en betrokken leiderschap op de schoollocatie en een sterk onderwijsondersteunend systeem.

a. Een sterk en betrokken leiderschap op de schoollocatie

Dit is het fundament onder de transformatie naar, de implementatie en het onderhouden van inclusief onderwijs op de hele school. De schoolleider en zijn/haar managementteam zorgen ervoor dat leerkrachten, opvoeders en gezinnen voldoende toegerust zijn om bij te dragen aan beslissingen die het onderwijzen en leren verbeteren.

b. Een sterk onderwijsondersteunend systeem

Dit helpt leerkrachten om zich steeds verder te verbeteren. Coaching, training, ondersteunende evaluatie e.d. zijn gericht op het verwerven van kennis en vaardigheden.

2. Brede en gelaagde ondersteuningsstructuur

Alles wat maar gebruikt kan worden aan onderzoek, ervaringen in de praktijk en geïntegreerde data, wordt ingezet om tegemoet te komen de behoeften van leerlingen (onderwijs en gedrag).

De 2 bouwstenen van dit domein zijn:

a. Inclusief onderwijs instructie

Ten aanzien van alle leerlingen zijn hoge verwachtingen en alle leerlingen hebben toegang tot dezelfde instructies/lessen en bronnen. Dus iedereen heeft toegang tot dezelfde informatie. In de school is een brede variatie aan instructies beschikbaar, wordt gedifferentieerd, wordt gebruik gemaakt van Universal Design for Learning en wordt in kleine groepjes les gegeven.

<https://youtu.be/meP1-d-4jdo>

b. Inclusief gedrag instructie

De insteek hier is om sociale vaardigheden en gedragsvaardigheden aan te leren. De norm voor leerlingen is: je bent aardig, voorkomend, toont respect en gedraagt je rustig in de gang. Er zijn

kinderen die om diverse redenen niet aan deze verwachtingen kunnen voldoen. Deze kinderen krijgen daarbij ondersteuning op maat.

3. Geïntegreerd onderwiskader

Alle leerlingen, al het personeel van de school en alle betrokkenen worden actief betrokken bij het realiseren en behouden van een positieve schoolcultuur en hebben toegang tot school gerelateerde activiteiten.

Dit domein heeft de volgende bouwstenen:

a. Een volledig geïntegreerde organisatiestructuur

Waar zou deze leerling zijn als hij geen beperking zou hebben? Dat is dé belangrijkste vraag. Het antwoord is natuurlijk: op school met zijn broertjes en zusjes, volledig geïntegreerd in de klas. In een volledig geïntegreerde organisatiecultuur kunnen alle leerlingen participeren in het onderwijscurriculum, de onderwijsinstructies en activiteiten met leeftijd/klasgenoten. De school zet onderwijsassistenten en schaduwleerkrachten in om alle leerlingen te kunnen helpen. Het kind heeft toegang tot dezelfde boeken en staat met zijn klasgenoten op de klassenfoto. Ondersteunt een schaduwleerkracht of andere volwassenen het kind met een beperking of de hele klas? Belangrijk is dat deze niet de schaduw is van het kind met een beperking, maar de leerkracht assisteert, zodat de leerkracht alle kinderen les kan geven.

b. Een sterke en positieve schoolcultuur

Door sterke en positieve schoolcultuur ontstaat een klimaat waarin iedereen voelt dat hij/zij erbij hoort. Het gaat om het voorleven van aardig zijn voor elkaar en samenwerken. Zijn de klassen bijvoorbeeld zo ingericht dat de kinderen met elkaar kunnen samenwerken? Zijn buiten- en tussenschoolse activiteiten voor iedereen toegankelijk en is er de juiste ondersteuning? Alle mensen die op school werken delen in de verantwoordelijkheid dat alle leerlingen onderwijs krijgen.

4. Betrokkenheid vanuit gezinnen en de gemeenschap/wijk

Gezinnen, mensen uit de wijk/gemeenschap zijn partners van de school. Beide hebben belang bij wederkerigheid en steun.

Ook hier 2 bouwstenen:

a. Verbinding met gezinnen vanuit vertrouwen

Samenwerking met de ouders/gezinnen/familieleden van de leerlingen leidt tot positieve resultaten van de leerling. Als gezinsleden samenwerken met leerkrachten vanuit wederzijds respect en gedeelde verantwoordelijkheid voor dat het kind kan leren, dan hebben ze daar beiden voordeel van. Het is belangrijk dat ouders betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kind en bij de school. En de school houdt rekening met de belangen/behoefte van de ouders/het gezin en betreft hen bij (de cultuur van) de school.

b. Verbinding en samenwerking met de wijk/gemeenschap vanuit vertrouwen

Als scholen samenwerken met leden van de gemeenschap/wijkgenoten, organisaties, bedrijven dan leidt dat tot betere resultaten van de leerlingen. Voor de school zijn al deze partners belangrijke bronnen.

Een voorbeeld: in het begin van het school jaar wordt er een vragenlijst rondgestuurd aan alle gezinnen met de vraag: welke talenten heeft u of is in uw netwerk beschikbaar en wilt u met onze school delen? Familieleden kunnen een geweldige kok of hovenier, belastingadviseur, muzikant, danser, wiskundige, of wat ook zijn. Als mensen deze talenten als vrijwilliger aan een school aanbieden, kan de school zorgen voor een match met een of meer leerlingen. Dan ontstaan er activiteiten als een naschoolse tuinclub, dansgroep, de wiskundige kan een kind ondersteunen bij rekenen (zie MTSS). Dus een belangrijke opgave voor scholen is: Hoe kunnen we families, mensen uit de wijk, bedrijven, etc. bij de school betrekken.

5. Inclusief beleid en praktijk

Een op inclusief onderwijs gericht beleid en praktijk bevat ook samenwerking tussen de school en de gemeente, het samenwerkingsverband en andere relevante partners.

De 2 bouwstenen van dit domein zijn:

a. Sterke relatie met het samenwerkingsverband¹

Ook deze partners van de school delen de visie en bevorderen inclusief lesgeven en leren. Er worden initiatieven genomen en programma's opgezet, hindernissen worden onderkend en verholpen, en manieren gezocht om middelen effectief in te zetten.

b. Samenwerkingsverband hanteert actief inclusief beleid en praktijk

Beleid wordt geëvalueerd en bijgesteld om de kwaliteit van het inclusieve onderwijs te waarborgen. Informatie en data van scholen wordt gebruikt om scholen te ondersteunen, trainingen aan te bieden en onderzoek te doen.

---

¹ In de VS is dit de local educational agency.